

MGR. KVĚTUŠE SOKOLOVÁ
KULTURNÍ FENOMÉN JIHOSLOVANŮ:
DUBROVNICKÁ REPUBLIKA
RIGORÓZNÍ PRÁCE
POSUDEK KONZULTANTA

Předkládaná rigorózní práce Mgr. Květuše Sokolové navazuje na diplomovou práci *Kultura Dubrovnické republiky*, kterou uchazečka úspěšně obhájila v září 2002. Již tehdy mohla komise konstatovat, že text ideálně spojuje v interdisciplinární syntézu obě části autorčiny erudice – kroatistickou a kulturologickou a že de facto jde o specifickou „metainterdisciplinaritu“, neboť obě zúčastněné vědy mají samy o sobě svrchovaně interdisciplinární charakter. Jestliže tehdejší podoba práce spojovala ambici komplexnosti s nezbytnou výběrovostí, převážilo téměř čtyřleté další bádání tento poměr směrem k pólu komplexnosti. Podobně lze konstatovat, že ač mezi přístupem kroatistickým a kulturologickým není disparita a tmelící médium historiografie kultury stírá jejich vzájemné hranice, posílil pól kulturologický. Konstatuji tím zároveň metodologickou pokročilost práce jako její první výraznou charakteristiku.

Volba kulturněhistorického zpracování specifické kultury Dubrovnické republiky v rámci dlouhodobého diplomantčina studia chorvatské kultury není dána jen bohatstvím jejích projevů, vysokou úrovní, dlouhou kontinuitou, danou existencí samostatného státního útvaru a vysokou pozicí kultury v identitě jeho obyvatel. Atakuje zároveň konstrukt jednotné chorvatské kultury čitelnou demonstrací samostatnosti jedné z jejích součástí, odlišné od vrstev ostatních.

Druhým základním východiskem byla hypotéza, že vliv Osmanské říše a její kultury byl podstatným pozitivním stimulem formování vyspělé kultury Dubrovnické republiky. Třetí hypotéza, byť rovněž není přímo artikulována v textu jako východisko, se týká kontinuity kultury

Dubrovnické republiky, nekončící zánikem samostatného dubrovnického státního útvaru.

Zvolený úkol zahrnoval jak naznačené směřování, tak ambici komplexnosti. Ta odkrývá nároky, jež vyplývají z interdisciplinarit: Mgr. Sokolová musela stejně kvalitně zpracovat problematiku sídelně geografickou, etnografickou, lingvistickou, sociologickou, genderovou, kulturně a sociálně antropologickou i historickou v mnoha horizontech, zahrnujících religionistiku, lingvistiku, dialektologii, politické a hospodářské dějiny, dějiny správy, právní historii, historickou demografii, dějiny vedy a techniky, dějiny výtvarného umění, literární historii, historické segmenty muzikologie a teatrologie a další disciplíny. To, že předložena kulturněhistorická syntéza integruje metody a poznatky tolika vědních oborů bez švů a disproporcí, patří k jejím největším pozitivům.

Toto pozitivum ještě vynikne při pohledu na fond odborné literatury, který měla diplomantka k dispozici. Speciální domácí literatura ke kultuře Dubrovnické republiky neexistuje, což může být při dlouhodobé tradici česko-jihoslovanských kulturních vztahů překvapivé. Ještě překvapivější ale je, jak chudá je i literatura chorvatská. Cestu ke konečné kulturněhistorické syntéze tak musela autorka projít sama dosti řídkým porostem speciálních titulů, mezi nimiž nevládne rovnováha ani ve frekvenci témat a přístupů, ani v kvalitě. I kdyby se nuceně spokojila s kompletní sumou moderní chorvatské literatury, šlo by o výkon jistě účtyhodný. Ambice komplexnosti jde ale dále: mezery v literatuře byly doplněny rozsáhlým studiem přímých pramenů v dubrovnických archívech, muzejních sbírkách a kulturních institucích a důvěrným poznáním městského prostředí in situ.

Výzkum na místě nejen dovolil zaplnit mezery v odborné literatuře a udržet tak harmonické proporce mezi jednotlivými tématy a částmi textu ve vztahu k celku. Pobyt v Dubrovniku založil i další podstatnou charakteristiku rigorózní práce Mgr. Květuše Sokolové: Kouzlo dobré kulturněhistorické syntézy není jen v **poznání**, jeho hloubce a šíři, v odhalených souvislostech a charakteristikách, věrohodnosti celkového obrazu a zručnosti jednotlivých tahů, které ho skládají. Spočívá především v něčem, co je na rozdíl od poznání obtížně uchopitelné – v **pochopení**. S radostí konstatuji, že kolegyně Sokolová dostála i tomuto svrchovaně náročnému kritériu.

Zmínil-li jsem s licencí kouzlo dobré kulturněhistorické syntézy, musím uvést ještě jeden jeho horizont: kouzlo historického vyprávění, kouzlo plastického obrazu, který je ale budován nutně omezenými literárními prostředky odborného textu a povinnou kompoziční logikou. Kompozice práce není rozhodně mechanická a její promyšlenost dobře ukazuje, jak je autorka pro zvolený úkol výborně vybavena i metodologicky. Strádmě efektivní literární zpracování spolu s vysokou péčí o grafickou podobu a obrazovou složku dotvářejí vyznění práce jako zralého definitivního tvaru.

Syntéza Mgr. Květuše Sokolové *Kulturní fenomén Jihoslovaniů: Dubrovnická republika* je mimořádná šíří předmětu i interdisciplinárního charakteru jeho zpracování, rozsahem a kvalitou heuristické a metodologické přípravy i úrovní výsledného tvaru. Nejde jen o první domácí monografii kultury Dubrovnické republiky, srovnatelné dílo neznám ani z chorvatské produkce. V pozici nakladatelského redaktora či lektora bych předložené dílo bez váhání a bez připomínek doporučil ke knižnímu vydání a nepochybuji, že by tak učinil i můj chorvatský kolega. Rigorózní práci Mgr. Květuše Sokolové **plně doporučuji k obhajobě.**

V Praze 26. června 2006

PhDr. Vladimír Czumalo, CSc.